

DĚJINY PSYCHOLOGIE

STRUKTURALISMUS

DŮLEŽITÉ POSTAVY

- **předchůdci**

- Ernst Heinrich Weber (1795 - 1878)
- Johannes Müller (1801 - 1858)
- Gustav Theodor Fechner (1801 - 1887)
- Hermann von Helmholtz (1821 - 1894)

DŮLEŽITÉ POSTAVY

- **zakladatelé/hlavní představitelé**
  - Wilhelm Maximilian Wundt (1832 - 1920)
  - Edward Bradford Titchener (1867 - 1927)

DŮLEŽITÉ POSTAVY

- pokračovatelé
  - Carl Stumpf (1848 - 1936)
  - George Elias Müller (1850 - 1934)
  - Oswald Külpe (1862 - 1915)

JOHANNES PETER MÜLLER

(1801-1858)

- fyziolog, tématem - smysly
- téměř veškeré jeho dílo vzniklo v mládí
- koncept **specifické nervové energie**
- žáci: H. Helmholtz, Emil du Bois-Reymond, T. Schwann ...

HERMANN VON HELMHOLTZ (1821-1894)

- Narozen v Postupimi
- Chtěl být fyzikem - byl lékařem
- Vojenský lékař - žádná válka - dostatek volna - experimenty
- “škola - 1847”
- 1850 - oftalmoskop
- 1852 - objev rychlosti nervového vzruchu
- 1882 - povýšení do šlechtického stavu

HERMANN VON HELMHOLTZ (1821-1894)

- fyziolog, experimentální přístup
- **vnímání z hlediska fyziky smyslových orgánů a nervového systému**
- měření rychlosti přenosu nervových vzruchů
- teorie vnímání barev (trichromatická)
- sluchové vnímání
- **rozdíl mezi počítkem a vjemem**

ERNST HEINRICH WEBER

(1795-1878)

- fyziologie smyslových orgánů
- experimentální výzkum prahů vnímání, stanovil nejmenší rozlišitelný rozdíl
- Weberova konstanta

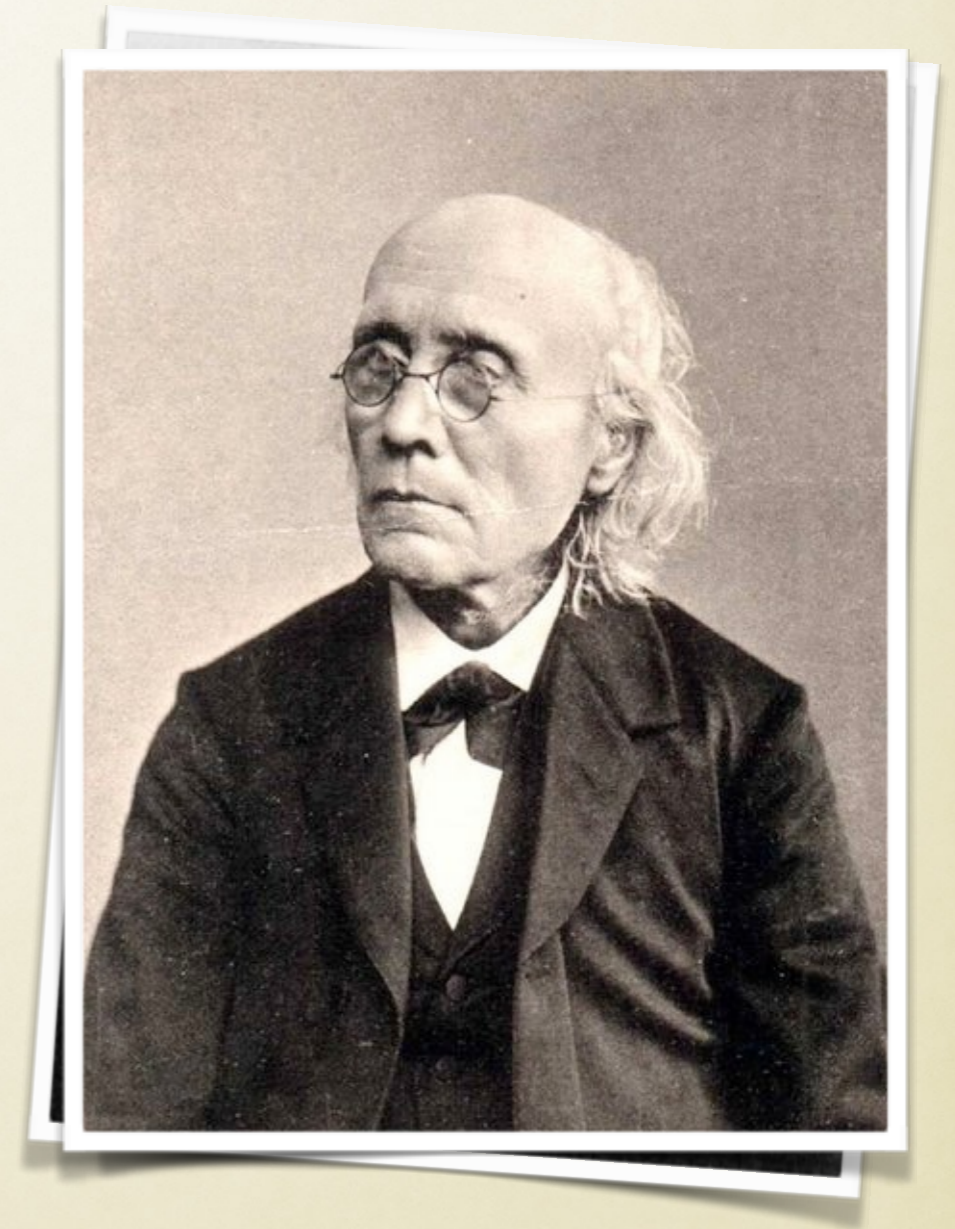
Podnět	Weberova konstanta
Frekvence zvuku	0,003
Intenzita zvuku	0,15
Intenzita světla	0,01
Koncentrace pachového podnětu	0,07
Koncentrace chuťového podnětu	0,20
Intenzita tlakového podnětu	0,14

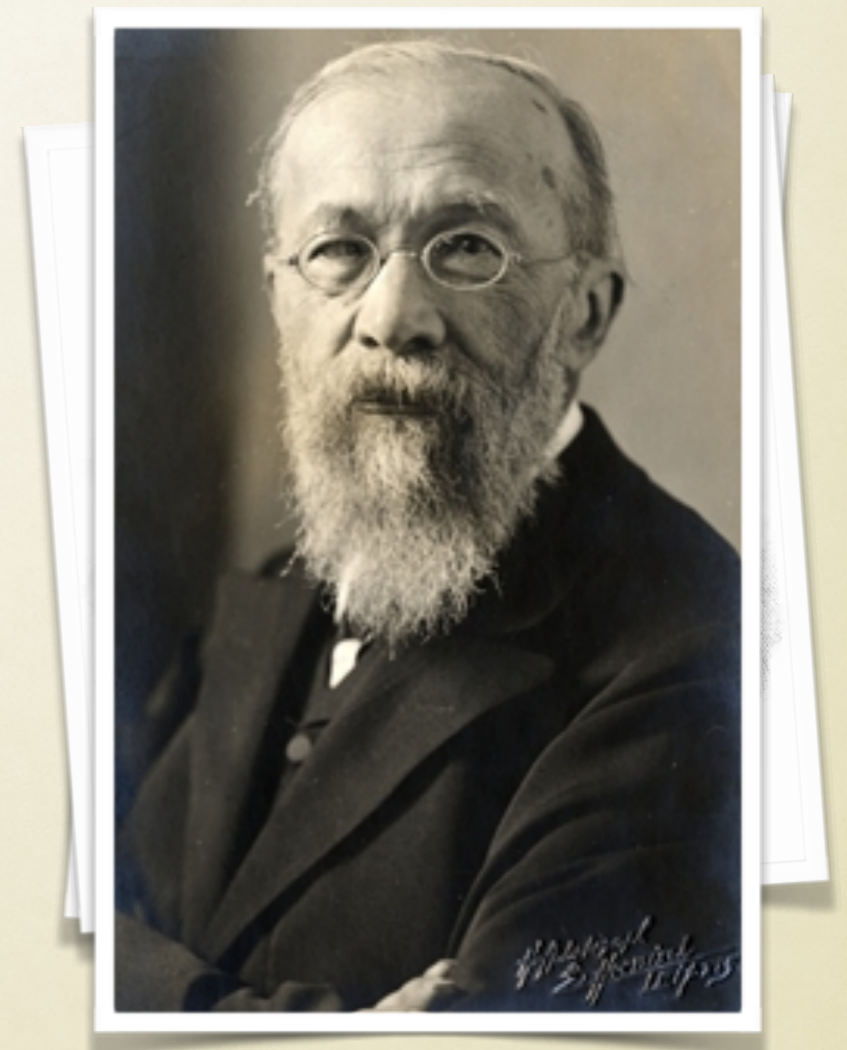
GUSTAV THEODOR FECHNER (1801-1887)

- zakladatel nové disciplíny
– **psychofyziky**
- rozpracoval Weberův zákon
 $S = k \log R$
- ukázal, jak je možno **měřit
duševní procesy** – vliv na
Wundta a jeho laboratoř

WILHELM WUNDT (1832-1920)

- považován za otce psychologie
- **1879** založil **laboratoř**, ve které prováděl výzkum, učil studenty, kteří pak vytvořili první generaci experimentálních psychologů
- obnovil studium **vědomých** procesů
- **kontrolovaná introspekce** jako klíčová metoda

WUNDTOVSKÁ PSYCHOLOGIE

- psychologie má studovat vědomé duševní procesy
- ty se skládají ze základních elementů – počitků a pocitů bezprostředních počitků
- v laboratoři zkoumání psychofyzických problémů, „duševní chronometrie“, asociace

GEORG ELIAS MÜLLER

(1850-1934)

- introspektivní zkoumání také vyšších duševních procesů – paměť (navázal na Ebbinghause)
- učení jako aktivní proces
- interferenční teorie zapomínání

OSWALD KÜLPE (1862-1915)

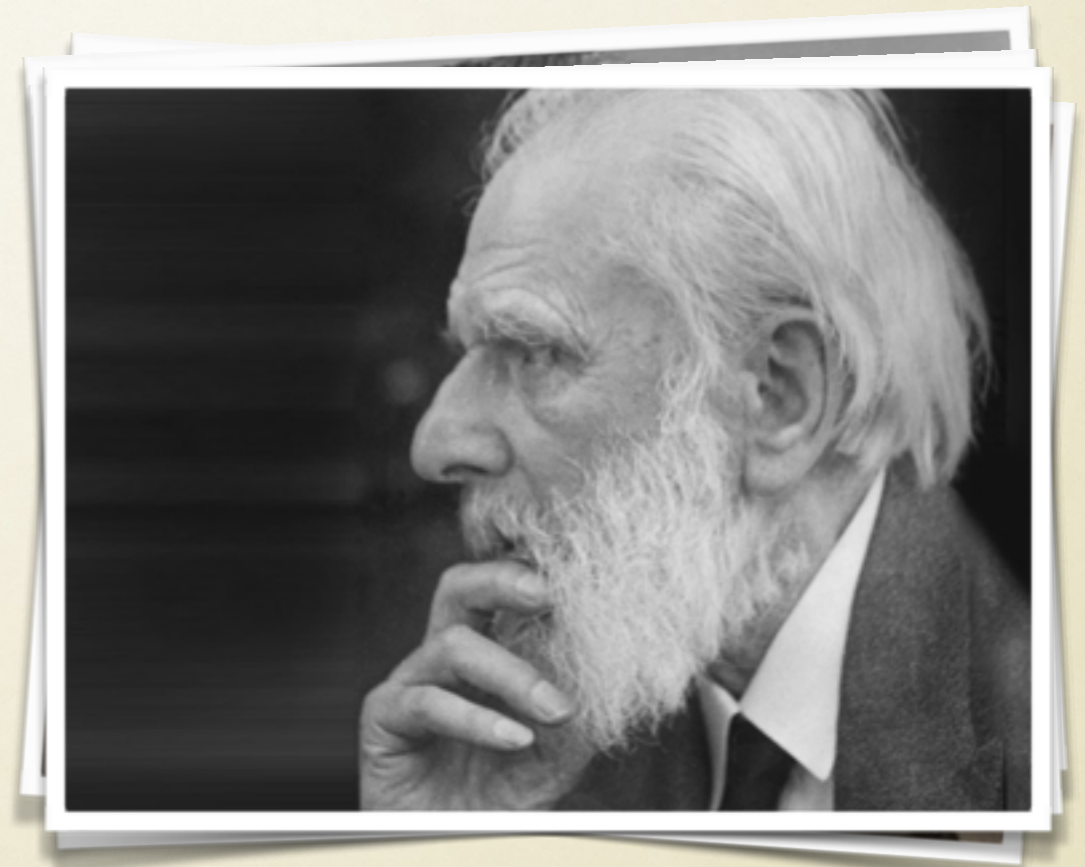
- Wundtův žák, založil laboratoř na Würzburgské univerzitě
- systematická experimentální introspekce – není ale omezena jen na počítky a pocity, studium myšlení
- posun psychologie k holističtější podobě

CARL STUMPF

(1848-1936)

- zkoumání sluchového vnímání, hudby
- rozdílné pojetí introspekce než Wundt
- z jeho žáků později gestaltisté (berlínská škola)

EDWARD B. TITCHENER

(1867-1927)

- rozvinul myšlenky wundtovské psychologie v USA
- 1898- **The postulates of a structural psychology**
- objektem zkoumání psychologie jsou **různé stavy/elementy vědomí** normálních dospělých jedinců prostřednictvím **introspekce**
- na rozdíl od Wundta viděl jejich organizaci spíše mechanisticky
- psychologie = věda o lidské zkušenosti, která **závisí na subjektu**

KRITIKA STRUKTURALISMU

- metoda introspekce – nespolehlivost, nemožnost replikace
- malý záběr
- umělost, nepozorovatelné abstrakce
- purismus vs. americký utilitarismus

ZAŘAZENÍ STRUKTURALISMU VZHLEDEM K WATSONOVÝM PRESKRIPTIVNÍM DIMENZÍM

- **klíčové dimenze**
  - vědomý mentalismus
  - obsahový subjektivismus
  - strukturalismus
  - nomothetický přístup
  - purismus

DOPLŇUJÍCÍ LITERATURA

- Helmholtz, Hermann (1878). The facts of perception.
- Fechner, Gustav Theodor (1860). Elements of psychophysics.
- Stumpf, Carl (1930). Autobiography of Carl Stumpf. In C. Murchison (Ed.), History of psychology in autobiography (Vol. 1, pp. 389-441). Worcester, MA: Clark University Press.

DOPLŇUJÍCÍ LITERATURA

- Wundt, Wilhelm Max (1874/1902/1904). Principles of physiological psychology.
- Wundt, Wilhelm Max. (1896/1897). Outlines of psychology.

DOPLŇUJÍCÍ LITERATURA

- Titchener, Edward B. (1898). The postulates of a structural psychology. *Philosophical Review*, 7, 449-465.
- Caldwell, W. (1899). The postulates of a structural psychology. *Psychological Review*, 6, 187-191. [Reply to Titchener 1898.]
- Titchener, Edward B. (1899). Structural and functional psychology. *Philosophical Review*, 8, 290-299. [Reply to Caldwell, 1899.]
- Titchener, Edward B. (1912). The schema of introspection. *American Journal of Psychology*, 23, 485-508.
- Titchener, Edward B. (1898b). A psychological laboratory. *Mind*, 7, 311-331.
- Titchener, Edward. B. (1921). Brentano and Wundt: Empirical and experimental psychology. *American Journal of Psychology*, 32, 108-120.